

A Belügyi Szemle mint a rendészettudomány szakirodalmi bázisa

Fantoly Zsanett

Prof. dr., tanszékvezető, egyetemi tanár
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
fantoly.zsanett@uni-nke.hu

Bevezetés

A Belügyi Szemle mindenkori szerkesztőségének és szerzőinek fontos szerepe van a hazai rendészettudomány kialakulásában és alakításában. A rendészettudomány arculatát jelentős részben azok a gondolatok formálták és alakítják ma is, amelyek a folyóirat hasábjain megjelennek. Jelen köszöntő célja annak bemutatása, hogy milyen fejlődési útvonalat járt be a lap és ezen keresztül maga a rendészettudomány az elmúlt hetven évben. Az ismertetés módszertani tekintetben – a terjedelmi korlátok miatt – csupán minden jubileumi tizedik év első számának áttekintésére korlátozódik.

Az ünnepi lapszámok

Ismeretesen az első évfolyam első száma – akkor még Rendőrségi Szemle név alatt – 1953. januárjában jelent meg. „*A Belügyminisztérium útjára bocsátja a rendőrség folyóiratát, a Rendőrségi Szemlét*” – olvasható az Előszóban. A nyitó lapszám témái szerteágazók voltak, kezdve a kriminalisztika jelentőségétől (Ladányi, 1953), a nyomozás tervszerűségén (Kertész 1953) és egy nyomozási esettanulmányon (L. Szabó, 1953) át a statisztika jelentőségéig a közlekedésrendészetben (Salamon, 1953).

1963-ban „új folyóiratot” köszöntött Pap János akkori belügyminiszter: „*a Belügyminisztérium egész személyi állományához szóló elméleti lapot, a Belügyi Szemlét*” (Pap, 1963). Az immár Belügyi Szemle név alatt debütáló folyóirat első számának tartalomjegyzéke ígéretes témafelvetéseket takar és hűen tükrözi a korszak rendészettel foglalkozó elméleti és gyakorlati szakembereinek érdeklődését. Olvashatunk benne – a teljesség igénye nélkül – például olyan

különleges témákról is, mint a gyomortartalom szerepéről a bűncselekmények felderítésénél (Kelemen, 1963), vagy a büntetés-végrehajtásnak az elítélt személyre gyakorolt pszichológiai befolyásáról (Gulyás, 1963). A büntető eljárás-jog iránt érdeklődők számára Dr. Király Tibor: „*A védelem és a védő a büntető ügyekben*” című monográfiájának recenziója áttekintést ad a védelem jogának garanciális természetéről, illetve a védő jogállásáról (K. L., 1963).

1973. év első lapszáma a belügyminiszteri köszöntő után szintén a kor rendészeti gyakorlatát érintő főbb kérdéseket veszi górcső alá. Mai szemmel olvasva már igazi jogtörténeti csemegeként szolgálhat például a budapesti államrendőrség 1973-as megalakulásáról szóló cikk (Katona, 1973), vagy akár az üzemanyagjegy-lopás felderítésének tapasztalatairól szóló tanulmány (Farkas, 1973). A kihallgatások szervezéséről rendelkező mű Bócz Endre tollából azonban számos olyan megállapítást tartalmaz, amelyek időszerűsége napjainkban sem lehet vita tárgya (Bócz, 1973).

Az 1983-as év első lapszámában szintén találunk olyan tudományos megállapításokat felsorakoztató munkákat, amelyek – kiegészítések és korrekciók után – egy-egy mai lapszámában is megjelentethetők lennének. Bócz Endre és Garam Judit közös tanulmánya egy konkrét büntetőügy kapcsán a közvetett bizonyítékok témakörével foglalkozik, azoknak a nyomozásban és a tárgyaláson betöltött szerepét vizsgálja (Bócz, Garam, 1983). Mészár József egy különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés nyomozási tapasztalatait rögzíti, ugyancsak konkrét ügy kapcsán (Mészár, 1983). A kor elektronikai „vívmányainak” hatása köszön vissza a lapszám több cikkében, ezek ma már legfeljebb érdekességként szolgálnak a korabeli rendészeti munkafolyamatok ismertetése során (Pálvölgyi, 1983; Erdős, 1983; Koszecz, 1983).

1993 januárjában negyven éves lett a lap, akkor a Rendészeti Szemle nevet viselte immár másfél éve. Az évfordulóra készült köszöntőt Korinek László jegyzi, aki felveti a kérdést: „... vajon tényleg érdemes-e 1953-ig visszatekinteni? Lehet, hogy hasznosabb éles határvonalat húzni 1990-nél, a múltat pedig takarja el a jótékony feledés?” (Korinek, 1993). A szerző rögtön megválaszolja e kérdést: „... e lap hasábjaira a szakmai tisztesség visszacsempészte a humanista büntetőjog hazai és nemzetközi értékeit akkor is, amikor ezt a jogot egy kegyetlen diktatúra a végletekig lejáratta” (Korinek, 1993). Korinek továbbá a lap mindenkori értékei között említi, hogy abban helyet kapott és kap „az állami díjas tudós csakúgy, mint a bűnügyi nyomozó, a kriminalisztikai szakértő vagy a közlekedési járőr” (Korinek, 1993). Déri Pál mint a folyóirat első szerkesztője megosztja tapasztalatait a szerkesztőség 40 évvel ezelőtti létrehozása és a lap hitvallása („az igazat, csakis az igazat...”) terén (Déri, 1993). Finszter Géza 1984 és 1988 között volt a lap főszerkesztője, ő az 1980-as évek

tekintetében ír a sajtószabadság problematikájáról, illetve a korszak rendészeti tevékenységének általános helyzetéről. A büntetőeljárás területéről például kiemeli: „Az eljárásjogászok kevesellték a garanciákat, európaibbá kívánták tenni a büntetőpert, hirdették az egyetemes humanizmus primátusát.” (Finszter, 1993). A tudományos élet területén máig is hasznos cikket kínál a John McEnany tollából megjelent és az amerikai büntető igazságszolgáltatás rendszerét bemutató tanulmány (McEnany, 1993), illetve kiemelendő egy történeti témájú konferenciabeszámoló is a dualizmuskori Magyar Királyság rendvédelméről (Óry, 1993). A lapszámban olvashatunk még a csapatrendőri szolgálatokról a Dr. Bökönyi Istvánnal készült interjú kapcsán (Danyi, 1993), illetve a vagyonvédelemről mint a bűnmegelőzés hatékony formájáról (Balaton, 1993). Egyéb, szerteágazó témák is megjelennek, így például a főváros közlekedésbiztonsági helyzete és a világhiállítás (Galambos, Kárpáti, Erdős, László, 1993), vagy a határforgalmi prognózis (Szép, 1993), de olvashatunk például a sértettek bizalmatlanságáról (Szabó, 1993), illetve a lábbelik nyomának bizonyítékként történő felhasználásáról (Katona, 1993) is.

A 2003. évi januári lapszám a Belügyi Szemle megjelenésének 50. évfordulójára készült, amelyben Déri Pál eleveníti fel a szerkesztőség létrehozásának körülményeit (Déri, 2003). Király Tibor a magyar büntető eljárásjog fél évszázadot felölelő történetének bemutatásával hiánypótló jogtörténeti tanulmányt prezentált, amely a büntető igazságszolgáltatás fejlődéstörténetének hazai rendszerét ismerteti (Király, 2003). Szabó Andrástól pontos helyezettértékelést kapunk a hazai kriminológiai kutatások főbb irányairól (Szabó, 2003), míg Korinek László kísérletet tesz a változó világ bűnözéssel foglalkozó harcában azon apró jelek számbevételére, amelyekben keresztül a szerző a jövő formálódását látja manifesztálódni (Korinek, 2003). A tudományos igényességben nem szűkölködő lapszám – egyebek mellett – érinti még a rendőrség és a kormányzat viszonyrendszerét (Finszter, 2003); egyes büntetőpolitikai aktualitásokat (Kertész, 2003); a védelemhez való jog áttekintését az Orosz Konföderációban (Levi, 2003); illetve egyes konkrét nyomozások során szerzett tapasztalatokat (Székely, 2003).

A 2013. év első lapszámában Pintér Sándor belügyminiszter köszöntőjét (Pintér, 2013) követően a hazai rendészet több neves képviselője is méltatja a folyóiratot. Korinek „újabb tendenciákat” fogalmaz meg, amelyekben – egyebek mellett – szól a bűnözés országhatárokat figyelmen kívül hagyó jellegének egyre erősödő hatásáról, és arról is, hogy a bűnözés kezelése szükségszerűen leválkik a hagyományos értelemben vett büntetőjogról, amely folyamatban a rendészeti megközelítés is előtérbe kerül (Korinek, 2013). Finszter Géza a rendészeti vezetőképzés kapcsán fogalmazza meg gondolatait (Finszter, 2013), Mezey Barna pedig a büntetés-végrehajtás szereplőinek példáján keresztül mutat be

„becstelen embereket” és „becstelen foglalkozásokat” (Mezey, 2013). Patyi András a közigazgatás és a rendészeti működés kapcsolódási rendszereit vizsgálja számos jogtörténeti párhuzam felvillantásával (Patyi, 2013).

Zárszó

Az előzőekben felületes bemutatásra került egyes ünnepi lapszámok tartalmából levonható az a következtetés, hogy a Belügyi Szemle az elmúlt hetven éve alatt áttekintette azokat a témákat, amelyek az adott korszakban a rendészettel, rendészettudománnyal foglalkozók érdeklődésének középpontjában álltak. Az egyes lapszámok áttekintése azért is érdekes, mert láthatjuk, hogy a társadalmi folyamatok változásai alapjaiban határozzák meg a rendészeti intézkedésekkel elérni kívánt célokat, a tudomány fejlődése pedig egyre inkább felgyorsítja a bűnözésre adott válaszreakciókat. Összegzésképpen megállapítható, hogy az időközben kialakult rendészettudomány szakmai bázisának fontos pillére a Belügyi Szemle, amely időről időre összegyűjti és szintetizálja a rendészet elméleti kérdéseit és gyakorlati megoldásait.

Felhasznált irodalom

- Balatoni I. (1993). Bűnözés és vagyonvédelem. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 44–50.
- Bócz E. (1973). A kihallgatások szervezése. *Belügyi Szemle*, 11(1), 93–97.
- Bócz E. & Garam J. (1983). Közvetett bizonyítékok a nyomozás során és a tárgyaláson. *Belügyi Szemle*, 21(1), 98–100.
- Danyi J. (1993). Interjú dr. Bökönyi Istvánnal A csapatrendőri szolgálatokról. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 38–43.
- Déri P. (1993). Néhány szerkesztőségi tapasztalat. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 9–14.
- Déri P. (2003). Az 50 éves Belügyi szemlére emlékezve. *Belügyi Szemle*, 51(1), 5–16.
- Erdős G. (1973). A társadalmi tulajdon védelme és a számítástechnika. *Belügyi Szemle*, 11(1), 55–58.
- Farkas M. (1973). Az üzemanyagjeggy-lopás felderítése. *Belügyi Szemle*, 11(1), 208–110.
- Finszter G. (1993). Főszerkesztői önvallomás. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 14–18.
- Finszter G. (2003). A rendőrség elmélete és a kormányzat gyakorlata. *Belügyi Szemle*, 51(1), 91–110.
- Galambos L., Kárpáti G., Erdős E. & László E. (1993). A főváros közlekedésbiztonsági helyzete és a világkiállítás. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 57–66.
- Gulyás J. (1963). A büntetésvégrehajtásnak az elítélt személyre gyakorolt pszichológiai befolyása. *Belügyi Szemle*, 1(1), 52–58.

- Jászági I. (2003). Visszaemlékezés egy betöréssorozat felderítésére. *Belügyi Szemle*, 51(1), 143–151.
- Katona G. (1973). A budapesti államrendőrség megalakulása 1873-ban. *Belügyi Szemle*, 11(1), 24–33.
- Katona G. (1993). William J. Bodziak: A lábellenyoma, mint bizonyíték. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 75–80.
- Kelemen E. (1963). Gyomortartalom szerepe a bűncselekmények felderítésénél. *Belügyi Szemle*, 1(1), 41–52.
- Kertész I. (1953). A nyomozás tervszerűsége a siker elengedhetetlen feltétele. *Rendőrségi Szemle*, 1(1), 53–66.
- Kertész I. (2003). A büntetés hozama és ára. *Belügyi Szemle*, 51(1), 111–128.
- Király T. (2003). A magyar büntető eljárásjog fél évszázados történetének vázlata. *Belügyi Szemle*, 51(1), 17–34.
- K. L. (1963). A védelem és a védő a büntető ügyekben. Könyvszemle Király Tibor tanulmányáról. *Belügyi Szemle*, 1(1), 90–96.
- Koszeicz L. (1973). Magnetofon és rádió használata a közterületi szolgálatban. *Belügyi Szemle*, 11(1), 60–61.
- Korinek L. (1993). Egy folyóirat évfordulói. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 5–9.
- Korinek L. (2003). Tendenciák. *Belügyi Szemle*, 51(1), 57–90.
- Korinek L. (2013). Újabb tendenciák. *Belügyi Szemle*, 61(1), 19–34.
- L. Szabó J. (1953). Egy rablás nyomozásának tanulságai. *Rendőrségi Szemle*, 1(1), 67–77.
- Levi, A. (2003). A védő részvételével folytatott nyomozások egyes sajátosságai. *Belügyi Szemle*, 51(1), 129–138.
- McEnany, J. (1993). Bünyügyi nyomozás és büntetőjogi felelősségrevonás az Amerikai Egyesült Államokban. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 21–29.
- Mezey B. (2013). Becstelen emberek, becstelen foglalkozások. A becstelen karakterrel élők a XV-XVIII. század társadalmában a büntetés-végrehajtás szereplőinek példáján. *Belügyi Szemle*, 61(1), 46–63.
- Mészár J. (1973). Különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés. *Belügyi Szemle*, 11(1), 101–104.
- Öry K. (1993). A dualizmuskori Magyar Királyság rendvédelme, a IV. magyar rendvédelem-történeti konferencia. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 30–37.
- Pap J. (1963). A „Belügyi Szemle” elé. *Belügyi Szemle*, 1(1), 5–12.
- Patyi A. (2013). „Rendészet – közigazgatás – bírói jogvédelem.” Aktuális gondolatok a rendészettudomány kapcsán. *Belügyi Szemle*, 61(1), 64–69.
- Pálvölgyi I. (1973). A számítógép alkalmazásának lehetőségei a tűzoltóságok hírközpontjaiban. *Belügyi Szemle*, 11(1), 48–50.
- Pintér S. (2013). Hatvanéves lett a Belügyi Szemle. *Belügyi Szemle*, 61(1), 5–6.
- Salamon I. (1953). A statisztikai jelentősége a közlekedésrendészet munkájában. *Rendőrségi Szemle*, 1(1), 78–83.
- Simon L. (2003). Az első forinthamisítók ügyének nyomozása. *Belügyi Szemle*, 51(1), 152–160.

- Szabó A. (2003). A kriminológiai gondolkodás fejlődése Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 51(1), 35–56.
- Szabó Gy. (1993). Az ismeretlen sértettek bizalmatlansága. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 73–74.
- Székely J. (2003). Feldarabolásos rablógyilkosság Budapesten. *Belügyi Szemle*, 51(1), 139–142.
- Szép Z. (1993). A határforgalmi prognózis alakulása az 1992. első félév tapasztalatai alapján. *Rendészeti Szemle*, 31(1), 67–72.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Fantoly Zs. (2022). A Belügyi Szemle mint a rendészettudomány szakirodalmi bázisa. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2251–2256. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.17>